

Program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

**PORADNIK
DLA WNIOSKODAWCÓW**

**PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
NA LATA 2014-2020**

(PROW 2014-2020)

OPERACJE TYPU

„INWESTYCJE ODTWARZAJĄCE POTENCJAŁ PRODUKCJI ROLNEJ”

W RAMACH PODDZIAŁANIA

**„Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych
i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego
w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk
klimatycznych i katastrof”**

Warszawa, grudzień 2021 r.

Spis treści:

1. Kto może ubiegać się o pomoc w ramach operacji typu „ <i>Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej</i> ?”.....	3
2. Na jakie operacje może być przyznana pomoc?.....	6
3. Jaki jest maksymalny okres realizacji operacji?.....	7
4. Jakie rodzaje kosztów są uznawane za kwalifikowalne?.....	7
5. Co można zaliczyć do kosztów ogólnych?.....	9
6. Jakie koszty nie są uznawane za koszty kwalifikowalne?.....	9
7. Jaki jest maksymalny poziom i wysokość pomocy?.....	10
8. Czy Wnioskodawcy mogą ubiegać się o zaliczki?.....	11
9. Kiedy, gdzie i na jakich zasadach można składać <i>wnioski o przyznanie pomocy</i> ?	11
10. Jakie są zasady przyznawania pomocy?.....	13
11. Jak przebiega proces weryfikacji <i>wniosków o przyznanie pomocy</i> ?.....	13
12. Kiedy podpisywana jest <i>umowa o przyznaniu pomocy</i> ?.....	15
13. Jak przebiega realizacja operacji?.....	16
14. Co należy zrobić po zakończeniu realizacji operacji?.....	16
15. Jakie są obowiązki Beneficjenta w związku z realizowaną operacją oraz z uzyskanym wsparciem?.....	18
16. Gdzie szukać dodatkowych informacji?.....	18

1. Kto może ubiegać się o pomoc w ramach operacji typu „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej”

O pomoc może ubiegać się rolnik (tj. osoba fizyczna, wspólnicy spółek cywilnych, osoba prawna, spółka osobowa prawa handlowego, oddział przedsiębiorcy zagranicznego), o którym mowa w art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013¹⁾, jeżeli:

1) jest posiadaczem samoistnym lub zależnym:

a) gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.), obejmującego **co najmniej 1 ha** gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami lub

b) nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2021 r. poz. 266 z późn. zm.) w brzmieniu z dnia 12 grudnia 2014 r.

– położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „gospodarstwem”,

2) w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi działalność rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej lub roślinnej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb, i działalność ta nie jest prowadzona w celach naukowo-badawczych,

3) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”.

UWAGA:

Warunkiem koniecznym do ubiegania się o wsparcie jest posiadanie przez Wnioskodawcę - własnego, odrębnego numeru identyfikacyjnego. Nie można posługiwać się numerem identyfikacyjnym nadanym np. współmałżonkowi lub współposiadaczowi gospodarstwa rolnego.

W przypadku, gdy o pomoc ubiegają się wspólnicy spółki cywilnej należy posługiwać się numerem nadanym spółce cywilnej.

O wsparcie może ubiegać się rolnik, jeżeli w roku składania wniosku o przyznanie pomocy lub w co najmniej jednym z dwóch lat poprzedzających rok składania wniosku o przyznanie pomocy w jego gospodarstwie wystąpiły szkody spowodowane co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych wymienionych w art. 3 ust. 2 pkt 2-6 i 8-11a ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477), do których zalicza się: **przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania, suszę, powódź, deszcz nawalny, obsunięcie się ziemi, lawinę, grad, huragan, piorun (zwane dalej „szkodami spowodowanymi co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych”) i szkody te, oszacowane przez komisję²⁾ powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód (zwaną dalej „komisją”), **w danym roku kalendarzowym:****

¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.)

²⁾ Zgodnie z art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 1505)

- wynoszą **co najmniej 30% średniej rocznej produkcji rolnej** w gospodarstwie z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiła szkoda, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej produkcji w gospodarstwie – **w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich** w rozumieniu ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36), zwanych dalej „zwierzętami gospodarskimi” **lub rybach,**
- **dotyczą składu gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów wchodzących w zakres kosztów kwalifikowalnych.**

W odniesieniu do powyższych zdarzeń, w dalszej części Poradnika, będzie pojawiał się zwrot: **„w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych”.**

O takie wsparcie można ubiegać się również jeżeli w roku składania wniosku o przyznanie pomocy lub w co najmniej jednym z dwóch lat poprzedzających rok składania wniosku o przyznanie pomocy, powiatowy lekarz weterynarii nakazał rolnikowi, w drodze decyzji, **zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF),** w związku z wyznaczeniem gospodarstwa, którego jest posiadaczem, jako ogniska tej choroby (zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt), **albo** w związku ze zlokalizowaniem tego gospodarstwa na obszarze zapowietrzonym albo zagrożonym (ustanowionym zgodnie z ww. przepisami), a:

- w dniu wydania tej decyzji świnię, których dotyczyła ta decyzja, stanowiły co najmniej 30% świń będących w posiadaniu rolnika,
- po wykonaniu tej decyzji w siedzibie stada³⁾, w której przebywały świnię których dotyczyła ta decyzja, rolnik nie utrzymuje świń.

W odniesieniu do powyższych zdarzeń, w dalszej części Poradnika, będzie pojawiał się zwrot: **„w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF”.**

Określając spełnienie powyższego warunku dotyczącego strat w produkcji trzody chlewnej w gospodarstwie, **liczbę świń:**

- **zabitych albo padłych ustala się na podstawie protokołu szacowania,** o którym mowa w § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz.U. poz. 1161);
- **będących w posiadaniu rolnika ustala się na podstawie rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt,** o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U. z 2021 r. poz. 1542).

Warunek dotyczący posiadania gospodarstwa powinien być spełniony nie później niż w dniu:

- 1) wystąpienia szkody, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**

³⁾ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U. z 2021 r. poz. 1542) za siedzibę stada uznaje się wszelkie budynki, zagrody, pastwiska lub miejsca na otwartej przestrzeni, w których przebywa dane stado lub stada różnych zwierząt gospodarskich, a także jest prowadzony chów lub hodowla tych zwierząt

- 2) wydania decyzji nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF.**

Poza powyższymi warunkami, możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez poszczególne podmioty kilku warunków formalnych, zróżnicowanych w zależności od formy prawnej, w jakiej prowadzona jest działalność rolnicza.

W przypadku rolnika będącego **osobą fizyczną** pomoc może być przyznana, jeżeli poza powyższymi warunkami, **nie później niż w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy:**

- jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- jest pełnoletni.

W przypadku rolnika będącego **osobą prawną** (z wyjątkiem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną) albo **spółką osobową w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 z późn. zm.)** pomoc jest przyznawana jeżeli, poza ogólnymi warunkami przyznawania pomocy, jest **wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, nie później niż w dniu:**

- 1) wystąpienia szkody, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
- 2) wydania decyzji nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF.**

W przypadku rolnika, **przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium RP w ramach oddziału**, pomoc jest przyznawana jeżeli, poza ogólnymi warunkami, jego **oddział** został wpisany do rejestru przedsiębiorców w **Krajowym Rejestrze Sądowym, nie później niż w dniu:**

- 1) wystąpienia szkody, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
- 2) wydania decyzji nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF.**

W przypadku rolnika będącego **wspólnikiem spółki cywilnej** pomoc jest przyznawana ponadto, jeżeli:

- 1) gospodarstwo, w którym wystąpiły szkody spowodowane co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych / straty powstałe w związku z wystąpieniem ASF, stanowi wkład wniesiony do spółki,
- 2) w ramach umowy spółki prowadzona jest działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej,
- 3) spółce został nadany numer identyfikacyjny,
- 4) każdy ze wspólników będący **osobą fizyczną**, nie później niż w dniu złożenia *wniosku o przyznanie pomocy*, jest m.in. obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz jest pełnoletni,

- 5) każdy ze współników będących **osobą prawną** (z wyjątkiem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną) albo **spółką osobową** w rozumieniu *Kodeksu spółek handlowych*, jest wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, nie później niż w dniu:
- ✓ wystąpienia szkody, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
 - ✓ wydania decyzji nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF,**
- 6) każdy ze współników będący oddziałem przedsiębiorcy zagranicznego będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną posiadającą zdolność prawną, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium RP w ramach tego oddziału, został wpisany do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, nie później niż w dniu:
- ✓ wystąpienia szkody, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
 - ✓ wydania decyzji nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF.**

UWAGA: Przed przygotowaniem *wniosku o przyznanie pomocy* Wnioskodawca powinien zapoznać się ze wszystkimi warunkami, na jakich udzielana jest pomoc. W tym celu zalecane jest dokładne zapoznanie się z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 marca 2019 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof”* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 431, z 2020 r. poz. 1530 oraz z 2021 r. poz. 1479).

2. Na jakie operacje może być przyznana pomoc?

Pomoc przyznaje się na operację:

- 1) zapewniającą odtworzenie składnika gospodarstwa, który uległ zniszczeniu bądź uszkodzeniu – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
- 2) umożliwiającą odtworzenie potencjału produkcji rolnej w gospodarstwie przez realizację inwestycji niezwiązanej z produkcją świń – **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF,**

Uwaga: Pomocy nie przyznaje się rolnikowi, któremu powiatowy lekarz weterynarii nakazał, w drodze decyzji, zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń, jeżeli temu rolnikowi została przyznana pomoc w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” objętego PROW 2014-2020.

- 3) obejmującą wyłącznie inwestycje związane bezpośrednio z działalnością rolniczą, w tym również przygotowaniem do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie; w przypadku gdy operacja jest związana bezpośrednio z działalnością rolniczą w zakresie produkcji zwierzęcej, operacja może obejmować wyłącznie inwestycje

związane z produkcją zwierzęcą w zakresie zwierząt gospodarskich, z tym że w przypadku, gdy w gospodarstwie rolnika powstały straty w związku z wystąpieniem ASF – w zakresie zwierząt gospodarskich innych niż świnie,

- 4) uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem racjonalności jej kosztów,
- 5) której koszty kwalifikowalne nie są finansowane z udziałem innych środków publicznych,
- 6) spełniającą wymagania określone przepisami prawa mającymi zastosowanie do inwestycji realizowanych w ramach operacji,
- 7) której realizacja nie jest możliwa bez udziału środków publicznych,
- 8) o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł.

3. Jaki jest maksymalny okres realizacji operacji?

Pomoc przyznaje się, jeżeli:

- 1) operacja będzie realizowana **nie więcej niż w dwóch etapach**, a wykonanie zakresu rzeczowego, zgodnie z zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji, w tym poniesienie przez Beneficjenta kosztów kwalifikowalnych operacji oraz złożenie *wniosku o płatność końcową*, nastąpi w terminie:
 - a) **36 miesięcy** od dnia zawarcia *umowy* – w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach,
 - b) **24 miesięcy** od dnia zawarcia *umowy* – w przypadku operacji realizowanych w jednym etapie– lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r.
- 2) złożenie *wniosku o płatność pośrednią* nastąpi w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia *umowy*,
- 3) płatność końcowa będzie obejmować nie mniej niż 25% łącznej planowanej wysokości pomocy.

W przypadku operacji obejmujących inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu pomoc przyznaje się jeżeli:

- a) operacja będzie realizowana nie więcej niż w **pięciu etapach**,
- b) złożenie pierwszego *wniosku o płatność pośrednią* nastąpi w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia *umowy*, przy czym złożenie pierwszego *wniosku o płatność pośrednią* w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia *umowy*,
- c) *wniosek o płatność* będzie składany **nie częściej niż co 6 miesięcy**,
- d) zakończenie realizacji operacji i złożenie *wniosku o płatność końcową* nastąpi w terminie **60 miesięcy** od dnia zawarcia *umowy*, **lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r.**, przy czym złożenie ostatniego *wniosku o płatność* w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminach odpowiednio 24 lub 36 miesięcy od dnia zawarcia *umowy*.

4. Jakie rodzaje kosztów są uznawane za kwalifikowalne?

Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub remontu budynków (przy czym w przypadku **ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpienia zdarzeń losowych** - wyłącznie tych

budynków, które nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu⁴⁾) lub budowli wykorzystywanych wyłącznie do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi), wraz z zakupem lub montażem instalacji technicznej, zakupem wyposażenia, kosztami rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna do realizacji operacji,

- 2) zakupu nowych maszyn, urządzeń, tuneli foliowych oraz innego wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w szczególności sprzętu do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, lub urządzeń do przygotowania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania i konfekcjonowania produktów rolnych, maszyn lub urządzeń do przygotowywania lub składowania pasz, maszyn lub urządzeń do pojenia, zadawania pasz, urządzeń do pozyskiwania lub przechowywania mleka,
- 3) odtwarzania:
 - a) plantacji chmielu, sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, w tym koszty zakupu materiału szkółkarskiego przeznaczonego do założenia sadu lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat - **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,**
 - b) potencjału produkcji rolnej w gospodarstwie poprzez zakładanie plantacji chmielu, sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, w tym koszty zakupu materiału szkółkarskiego przeznaczonego do założenia sadu lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat - **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF,**

– przy czym w przypadku gatunków roślin uprawnych wymienionych w wykazie gatunków roślin, których odmiany podlegają rejestracji oraz których materiał siewny może być wytwarzany, oceniany i kontrolowany, ogłoszonym w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie (Dz. U. z 2021 r. poz. 129), kosztem kwalifikowalnym jest zakup materiału siewnego kategorii kwalifikowany roślin sadowniczych lub materiału szkółkarskiego CAC w rozumieniu tej ustawy, zakupionego u podmiotów wpisanych do ewidencji dostawców, zgodnie z art. 87 tej ustawy;
- 4) zakupu zwierząt gospodarskich wchodzących w skład stada podstawowego w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich,

Uwaga: W przypadku, gdy w gospodarstwie rolnika powstały straty w związku z wystąpieniem ASF pomoc będzie mogła zostać przyznana na **zakup zwierząt gospodarskich innych niż świnie.**

⁴⁾ Na podstawie ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 854 z późn. zm.), tj. obiektów budowlanych o powierzchni powyżej 20 m², określonych w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, będących w posiadaniu rolnika. Powyższe oznacza, że **w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF** inwestycje w takie budynki mogą podlegać wsparciu.

- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz zakupu patentów i licencji służących wsparciu prowadzonej działalności rolniczej,
- 6) zakupu, instalacji lub budowy elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej,
- 7) rat zapłaconych z tytułu wykonania umowy leasingu nieprzekraczających ceny netto nabycia rzeczy, o których mowa w pkt. 2, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, lecz nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową,
- 8) ogólne, o których mowa w art. 45 ust. 2 lit. c rozporządzenia nr 1305/2013, zwane dalej „kosztami ogólnymi”.

Uwaga: Do kosztów kwalifikowalnych o których mowa w pkt 1-6 zalicza się koszty transportu do miejsca realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty montażu.

5. Co można zaliczyć do kosztów ogólnych?

Do kosztów kwalifikowalnych zaliczyć można koszty ogólne związane z przygotowaniem i realizacją operacji, tj.:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
 - a) kosztorysów,
 - b) projektów budowlanych lub architektoniczno-budowlanych,
 - c) operatów wodnoprawnych,
 - d) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - e) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - f) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - g) projektów technologicznych,
- 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego,
- 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.

Przy ustalaniu wysokości pomocy koszty ogólne uwzględnia się w wysokości nieprzekraczającej **10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych**.

Uwaga: Za kwalifikowalne traktuje się koszty ponoszone **od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy**, jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne, poniesionych nie wcześniej niż dnia 1 stycznia 2014 r.

6. Jakie koszty nie są uznawane za kwalifikowalne?

Zakres kosztów kwalifikowalnych nie obejmuje w szczególności kosztów:

- 1) nabycia nieruchomości,
- 2) podatku od towarów i usług (VAT),
- 3) nabycia rzeczy używanych,
- 4) leasingu zwrotnego, kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności marży finansującego oraz ubezpieczenia,
- 5) dostosowania gospodarstwa do norm lub wymogów Unii Europejskiej,
- 6) odtworzenia uszkodzonego lub zniszczonego budynku, który podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, o którym mowa

w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych.

7. Jaki jest maksymalny poziom i wysokość pomocy?

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji części poniesionych i udokumentowanych kosztów kwalifikowalnych operacji.

Maksymalny poziom pomocy wynosi do 80% kosztów kwalifikowalnych.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości:

1) wartości:

- a) szkód w składniku gospodarstwa, którego odtworzenia dotyczy *wniosek o przyznanie pomocy*, pomniejszonej o kwotę odszkodowania z tytułu ubezpieczenia tego składnika ubezpieczonego od ryzyka wystąpienia zdarzeń losowych, które spowodowały daną szkodę - w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych,
- b) szacowania zwierząt określonej na podstawie protokołu szacowania zwierząt, sporządzanego przez powiatowego lekarza weterynarii⁵⁾ - w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF,

2) limitu, który w okresie realizacji PROW 2014-2020 wynosi maksymalnie 300 tys. zł na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo (z uwzględnieniem pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji, których realizacja nie została jeszcze zakończona).

W przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych, ustalając wartość szkody w składniku gospodarstwa, uwzględnia się oszacowaną przez komisję wartość szkody powstałej w roku składania wniosku o przyznanie pomocy lub w co najmniej jednym z dwóch lat poprzedzających rok składania wniosku o przyznanie pomocy wyłącznie, gdy w danym roku kalendarzowym wystąpiły również szkody w produkcji rolnej wynoszące co najmniej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie (z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiła szkoda, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej produkcji w gospodarstwie – w uprawach rolnych i zwierzętach gospodarskich w rozumieniu ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, lub rybach).

Jeżeli rolnik nie zawarł umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, ważnej na dzień wystąpienia szkody w składniku gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów dotyczących odtwarzania plantacji chmielu, sadów, plantacji krzewów owocowych gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, kwotę pomocy na odtworzenie tego składnika gospodarstwa pomniejsza się o 50%.

⁵⁾ Zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzania szacowania (Dz.U. poz. 1161)

Uwaga: Pomniejszenia pomocy nie stosuje się, jeżeli rolnik nie zawarł umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy zawarcia tej umowy co najmniej przez dwa zakłady ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie stosowania dopłat ze środków budżetu państwa do składek ubezpieczenia upraw rolnych lub zwierząt gospodarskich.

8. Czy Wnioskodawcy mogą ubiegać się o zaliczki?

Wnioskodawca może zwracać się o wypłatę zaliczki w wysokości do 50% kwoty pomocy. Zaliczka jest wypłacana rolnikowi po ustanowieniu i wniesieniu przez niego zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy.

Szczegółowe warunki i tryb udzielania zaliczek określa *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 listopada 2015 roku w sprawie zaliczek w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich* (Dz. U. poz. 1857, z późn. zm.).

Formą zabezpieczenia udzielonej zaliczki może być:

- poręczenie bankowe,
- gwarancja bankowa,
- gwarancja ubezpieczeniowa,
- weksel z poręczeniem wekslowym banku,
- zastaw na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa.

Zabezpieczenie musi być ustanowione na czas obejmujący okres liczony od dnia wystawienia dokumentu potwierdzającego ustanowienie zabezpieczenia zaliczki do dnia wskazanego w *umowie o przyznaniu pomocy* jako dzień złożenia wniosku o płatność oraz okres niezbędny do rozliczenia zaliczki, lecz nie krótszy niż 4 miesiące.

Agencja z dniem 12.08.2016 r. utworzyła Rejestr Upoważnionych Gwarantów (RUG). Instytucje finansowe umieszczone w RUG są uprawnione do udzielania gwarancji Beneficjentom PROW 2014-2020. W ramach wdrażania PROW 2014-2020 Agencja będzie honorować gwarancje bankowe lub ubezpieczeniowe wystawione wyłącznie przez podmioty które są zarejestrowane w RUG. Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Agencji pod adresem:

<https://www.gov.pl/web/arimr/rejestr-upowaznionych-gwarantow>

9. Kiedy, gdzie i na jakich zasadach można składać wnioski o przyznanie pomocy?

Osoba zainteresowana uzyskaniem wsparcia musi złożyć *wniosek o przyznanie pomocy* wraz z kompletem załączników w terminie podanym do publicznej wiadomości⁶⁾ przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w *Ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy*.

W jednym naborze wniosków można złożyć więcej niż jeden wniosek o przyznanie pomocy, z tym że w przypadku realizowania operacji przez rolnika, w gospodarstwie którego wystąpiły szkody spowodowane co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych, w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy można złożyć tylko jeden wniosek o przyznanie pomocy dotyczący odtworzenia składnika gospodarstwa ujętego w protokole komisji.

⁶⁾ Publikacja ogłoszenia o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy dokonywana jest na stronie internetowej administrowanej przez Agencję (www.gov.pl/web/arimr), co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym, oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji

W przypadku złożenia w jednym naborze *wniosek*ów więcej niż jednego *wniosku o przyznanie pomocy* obejmującego **ten sam składnik gospodarstwa** który został ujęty w protokole komisji, Agencja rozpatruje tylko ten *wniosek*, który jako pierwszy wpłynął do Agencji. Na operacje objęte pozostałymi wnioskami, obejmujące ten sam składnik gospodarstwa, Agencja nie przyznaje pomocy.

Obowiązujący formularz *wniosku o przyznanie pomocy* oraz wzory załączników – z wyjątkiem załączników wystawianych przez uprawnione do tego urzędy lub instytucje, udostępniane są na stronie internetowej administrowanej przez Agencję (www.gov.pl/web/arimr) nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości przez Prezesa Agencji ww. ogłoszenia o możliwości składania wniosków. Można je również pobrać w Oddziale Regionalnym ARiMR.

Wniosek o przyznanie pomocy składa się w Oddziale Regionalnym ARiMR właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji.

Wniosek o przyznanie pomocy składa się osobiście lub przez upoważnioną osobę albo przesyłką rejestrowaną, nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041 z późn. zm.). *Wniosek o przyznanie pomocy* może być złożony również osobiście albo przez upoważnioną osobę za pośrednictwem Biura Powiatowego ARiMR, znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej Oddziału Regionalnego właściwego ze względu na miejsce realizacji operacji.

Wniosek o przyznanie pomocy wraz z załączoną do *wniosku* dokumentacją może zostać złożony również w formie dokumentu elektronicznego, na elektroniczną skrzynkę podawczą – w rozumieniu art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2070) - zgodnie z trybem określonym w art. 42b ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, który przewiduje możliwość złożenia do Agencji *wniosku o przyznanie pomocy* oraz innych dokumentów w postaci elektronicznej na adres do doręczeń elektronicznych (o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych), na zasadach określonych w przepisach przejściowych, tj. art. 147 ust. 2 i 3 oraz art. 155 ww. ustawy o doręczeniach elektronicznych.

Uwaga: Zgodnie z ww. art. 147 ust. 2 i 3 oraz art. 155 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, **doręczenie korespondencji na elektroniczną skrzynkę podawczą ePUAP**, jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem na elektroniczny adres do doręczeń do czasu zaistnienia obowiązku stosowania przez Agencję ustawy o doręczeniach elektronicznych.

Przygotowując dokumenty aplikacyjne Wnioskodawca powinien postępować zgodnie z *Instrukcją wypełniania wniosku o przyznanie pomocy*. Załączniki i ich liczba powinny odpowiadać stanowi faktycznemu. Dane zawarte w załącznikach muszą być natomiast zgodne z danymi we *wniosku o przyznanie pomocy* oraz z danymi dotyczącymi Wnioskodawcy i gospodarstwa, podanymi w innych wnioskach, związanych z korzystaniem przez Wnioskodawcę z innych instrumentów wsparcia.

Składając *wniosek o przyznanie pomocy* należy upewnić się czy:

- wypełnione zostały wszystkie pozycje wniosku oraz
- załączono wymagane załączniki.

Dołączane do *wniosku* dokumenty powinny być aktualne, tzn. muszą zawierać dane prawdziwe i zgodne ze stanem faktycznym. Załączone dokumenty, takie jak: opinie, protokoły, wypisy, odpisy, zaświadczenia, pozwolenia itp. uznawane są przez ARiMR za ważne bezterminowo, jeżeli w ich treści albo w Instrukcji nie określono inaczej.

W przypadku dokumentów sporządzonych w języku obcym Wnioskodawca powinien dołączyć ich tłumaczenia na język polski dokonane przez tłumacza przysięgłego.

Uwaga: Prawidłowe wypełnienie *wniosku o przyznanie pomocy* w istotny sposób wpływa na czas i wynik jego weryfikacji.

Należy pamiętać, iż Wnioskodawca informuje ARiMR o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych *wnioskiem* niezwłocznie po ich zaistnieniu. Jeżeli po złożeniu *wniosku* zajdzie potrzeba aktualizacji danych objętych *wnioskiem*, np. zmianie ulegnie adres do korespondencji, zostanie ustanowiony pełnomocnik, należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie właściwy oddział regionalny.

10. Jakie są zasady przyznawania pomocy?

Pomoc jest przyznawana **według kolejności (daty) wpływu do Agencji wniosku o przyznanie pomocy**, zawierającego dane niezbędne do przyznania pomocy oraz wymagane załączniki, które zostały wyszczególnione w § 9 rozporządzenia. Załączniki, które należy złożyć wraz z *wnioskiem* wskazane zostały również w formularzu *wniosku o przyznanie pomocy*.

11. Jak przebiega proces weryfikacji *wniosek* o przyznanie pomocy?

W pierwszej kolejności *wnioski o przyznanie pomocy* podlegają - zgodnie z obowiązującymi procedurami – weryfikacji wstępnej, w trakcie której sprawdzane jest m. in.:

- niepodleganie wykluczeniu z możliwości otrzymania pomocy,
- terminowość i sposób złożenia *wniosku*,
- przestrzeganie zasady dotyczącej możliwości złożenia w ramach jednego naboru *wniosek* o przyznanie pomocy tylko jednego *wniosku* dotyczącego odtworzenia tego samego składnika danego gospodarstwa, ujętego w protokole komisji (w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych).

Agencja pozostawi wniosek bez rozpatrzenia w sytuacji, gdy w wyniku weryfikacji wstępnej zostanie stwierdzone, że wniosek nie został złożony w terminie i w sposób określony w rozporządzeniu.

W przypadku, gdy we *wniosku o przyznanie pomocy* nie wskazano adresu Wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych lub podmiot ten pisemnie poinformował o rezygnacji z ubiegania się o pomoc, wniosek również zostanie pozostawiony bez rozpatrzenia.

Wnioski, które pozytywnie przeszły ocenę powyżej wskazanych aspektów, podlegają dalszej ocenie, tj.:

- ocenie kompletności i poprawności *wniosku* oraz zgodności z zasadami dotyczącymi przyznawania pomocy w ramach operacji typu „*Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej*”, weryfikacji krzyżowej, weryfikacji limitu pomocy i ewentualnej wnioskowanej kwoty zaliczki oraz
- ocenie technicznej i ekonomicznej oraz ocenie kosztorysowej robót budowlanych (jeżeli dotyczy),
- ewentualnej wizycie w miejscu realizacji operacji.

Agencja rozpatruje *wniosek o przyznanie pomocy* w terminie 4 miesięcy od dnia jego złożenia.

Jeżeli *wniosek o przyznanie pomocy* nie spełnia wymagań innych, niż dotyczące adresu Wnioskodawcy, terminu oraz sposobu jego złożenia, Agencja wzywa Wnioskodawcę, w formie pisemnej, **do usunięcia braków w terminie 14 dni** od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy. Jeżeli Wnioskodawca, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja **wzywa go ponownie**, w formie pisemnej, do usunięcia braków **w terminie 14 dni** od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli pomimo powtórnego wezwania, Wnioskodawca nie usunął wszystkich braków wskazanych przez Agencję, ARiMR nie przyznaje pomocy.

Uwaga: Wnioskodawcy nie przysługuje możliwość przedłużenia terminu na dokonanie określonej czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy.

Wezwanie Wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy wydłuża termin rozpatrywania *wniosku* o czas wykonania przez niego tych czynności.

Jeżeli w trakcie rozpatrywania *wniosku o przyznanie pomocy* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrywania *wniosku* wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii lub wyjaśnienia tych wątpliwości, o czym Agencja informuje na piśmie Wnioskodawcę.

W razie uchybienia terminu wykonania przez Wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy Agencja, na prośbę Wnioskodawcy, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli Wnioskodawca:

- wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia,
- jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin,
- uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

Przywrócenie terminu do złożenia prośby o przywrócenie terminu jest niedopuszczalne.

Złożony *wniosek o przyznanie pomocy* nie może być zmieniany przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w zakresie kwoty wnioskowanej pomocy przez jej zwiększenie lub w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem zmian wynikających z wezwań Agencji.

W razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa tego podmiotu w toku postępowania w sprawie o przyznanie pomocy, następca prawny tego podmiotu albo nabywca gospodarstwa lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce tego podmiotu. W takim przypadku Agencja pozostawia *wniosek* bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia ww. zdarzenia.

12. Kiedy podpisywana jest *umowa o przyznaniu pomocy*?

W przypadku pozytywnego rozpatrzenia *wniosku o przyznanie pomocy* Agencja wyznacza niezwłocznie Wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia *umowy*, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Wraz z pismem zapraszającym na podpisanie *umowy* Agencja wysyła jej projekt do zapoznania się.

Uwaga: Przed podpisaniem *umowy o przyznaniu pomocy* Wnioskodawca powinien zapoznać się z jej treścią, w tym szczególnie z zapisami dotyczącymi zobowiązań, jakie ciążyć będą na nim po zakończeniu inwestycji i jej rozliczeniu. Powinien mieć pewność, iż będzie w stanie wywiązać się z tych zobowiązań.

Umowa jest zawierana na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej administrowanej przez Agencję. Umowa określa m.in.:

- oznaczenie jej przedmiotu i stron,
- warunki, termin i miejsce realizacji operacji,
- cel operacji oraz wskaźnik jego osiągnięcia,
- wysokość pomocy,
- warunki i terminy wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy,
- zobowiązanie do poddania się kontroli prowadzonej przez podmioty uprawnione do jej przeprowadzenia,
- warunki rozwiązania umowy,
- warunki i sposób zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest nienależna,

a także zobowiązania Beneficjenta, w szczególności do:

- zapewnienia trwałości operacji zgodnie z art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013⁷⁾,
- osiągnięcia wskaźnika realizacji celu operacji do dnia złożenia *wniosku o płatność* końcową albo do ostatniego uzupełnienia *wniosku o płatność*,
- nieprowadzenia chowu lub hodowli świń w siedzibie stada (na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 12 ustawy *o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt*) po wykonaniu decyzji, wydanej przez powiatowego lekarza weterynarii, nakazującej zabicie świń lub zniszczenie zwłok świń w celu zwalczania ASF (**w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w związku z wystąpieniem ASF**),
- niefinansowania kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych,
- przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą,
- informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy,
- zrealizowania operacji i złożenia *wniosku o płatność* końcową w określonym terminie,
- uwzględniania wszystkich transakcji związanych z operacją w oddzielnym systemie rachunkowości albo w ramach odpowiedniego kodu rachunkowego,

⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320 z późn. zm.)

- przedstawiania dokumentów potwierdzających objęcie plantacji chmielu, sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat, ubezpieczeniem od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych wymienionych w art. 3 ust. 2 pkt 2 – 6 i 8 – 11a) ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* – **w przypadku operacji polegającej na odtworzeniu plantacji chmielu, sadów lub plantacji krzewów owocowych, gatunków owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat,**
- przedstawiania decyzji lub innych dokumentów wydanych przez właściwe instytucje ubezpieczeniowe stanowiących o odmowie bądź wysokości wypłaconego lub przewidzianego do wypłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia składników gospodarstwa uszkodzonych lub zniszczonych w wyniku wystąpienia zdarzeń losowych,
- **zabezpieczenia należytego wykonania umowy.**

13. Jak przebiega realizacja operacji?

Realizacja operacji lub jej etapu obejmuje m.in.:

- wykonanie zakresu rzeczowego zgodnie z *Zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji* stanowiącym Załącznik nr 1 do *umowy*,
- udokumentowanie wykonania robót, dostaw lub usług w zakresie rzeczowym i finansowym,
- osiągnięcie zakładanego celu operacji oraz wskaźników jego realizacji, nie później niż do dnia złożenia *wniosku o płatność* końcową, a gdy Beneficjent został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* – nie później niż do ostatniego uzupełnienia *wniosku o płatność* (z zastrzeżeniem maksymalnych terminów przewidzianych na realizację operacji, wskazanych w części 3. *Jaki jest maksymalny okres realizacji operacji? W przypadku podpisania umowy, terminy te zostaną dokładnie określone w formularzu tej umowy.*).

Koszty kwalifikowalne podlegają refundacji w pełnej wysokości, jeżeli zostały poniesione:

- a) **od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy**, i jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów ogólnych – od dnia 1 stycznia 2014 r.,
- b) w formie rozliczenia bezgotówkowego (za wyjątkiem kosztów ogólnych poniesionych w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 1 grudnia 2016 r. włącznie),
- c) uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości, albo gdy do ich identyfikacji wykorzystano odpowiedni kod rachunkowy.

14. Co należy zrobić po zakończeniu realizacji operacji?

Po zakończeniu realizacji operacji lub jej etapu w celu otrzymania przysługującej refundacji kosztów kwalifikowalnych, Beneficjent składa *wniosek o płatność*, wypełniony zgodnie z *Instrukcją do wniosku o płatność*, wraz z wymaganymi załącznikami (w tym dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki) w terminie oraz w sposób określony w *umowie*.

Wzór *wniosku o płatność* można znaleźć na stronie internetowej administrowanej przez Agencję: www.gov.pl/web/arimr Można go również uzyskać w oddziale regionalnym Agencji.

Ponadto, udostępniona została również aplikacja eWoP (elektroniczny *wniosek o płatność*), która umożliwia składanie przez Internet *wniosek o płatność* m.in. dla typu operacji „*Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej*”.

Portal eWoP pozwala m.in. na:

- złożenie *wniosku o płatność* wraz z załącznikami, a także ewentualnych korekt do tego *wniosku*,
- wyświetlenie listy zapisanych i wysłanych *wniosek* lub korekt,
- wysyłanie korespondencji w ramach danego *wniosku o płatność* do ARiMR, odbieranie korespondencji w ramach danego *wniosku o płatność* od ARiMR, podgląd powiadomień wysyłanych przez ARiMR oraz otrzymywanych od ARiMR.

Wraz z *wnioskiem o płatność* należy złożyć wszystkie niezbędne opinie, zaświadczenia, uzgodnienia, pozwolenia lub inne decyzje związane z realizacją operacji, o ile wymagają tego obowiązujące przepisy prawa oraz postanowienia *umowy*. Załączniki te wymienione są w formularzu *wniosku o płatność*.

Wszystkie maszyny, urządzenia, infrastruktura, wyposażenie zakupione w ramach operacji powinny być zamontowane, uruchomione i sprawne, obiekty budowlane – odebrane i dopuszczone do użytkowania, jeśli wymagają tego przepisy obowiązującego prawa - do dnia złożenia *wniosku o płatność*, a gdy Beneficjent został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* - nie później niż do ostatniego uzupełnienia *wniosku o płatność*.

Wszystkie dokumenty sporządzone w języku obcym powinny być przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego.

Agencja rozpatruje *wniosek o płatność* w terminie **3 miesięcy** od dnia złożenia tego *wniosku* i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu *wniosku o płatność*.

Wezwanie przez Agencję Beneficjenta do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę pomocy wydłuża termin rozpatrzenia *wniosku* o czas wykonania przez Beneficjenta tych czynności. Jeżeli w trakcie rozpatrywania *wniosku* niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu, lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości, co do możliwości wypłaty pomocy, termin rozpatrywania *wniosku* wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania tych wyjaśnień lub opinii, lub wyjaśnienia tych wątpliwości, o czym Agencja informuje na piśmie Beneficjenta.

Jeżeli *wniosek o płatność* nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów, lub *wniosek* lub dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa Beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w **terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania**. Jeżeli Beneficjent, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie Beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w **terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania**. Jeżeli Beneficjent, pomimo powtórnego wezwania, nie usunął braków, Agencja rozpatruje *wniosek* w zakresie, w jakim został wypełniony oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

Agencja, w trakcie rozpatrywania *wniosku*, może wzywać Beneficjenta, w formie pisemnej, do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.

Na uzasadnioną prośbę Beneficjenta Agencja może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez niego określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę

pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez Beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni.

Tryb wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy określa *umowa*, z tym, że są one wypłacane na *wniosek o płatność* jeżeli Beneficjent:

- 1) zrealizował operację lub jej etap, w tym poniósł i opłacił związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w *umowie* oraz warunkami określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją, nie później niż do dnia złożenia *wniosku o płatność* końcową, a w przypadku gdy został wezwany do usunięcia braków w tym *wniosku* – nie później niż w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego wezwania,
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w *umowie*,
- 3) udokumentował zrealizowanie operacji lub jej etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych.

15. Jakie są obowiązki Beneficjenta w związku z realizowaną operacją oraz z uzyskanym wsparciem?

Kwestie związane z realizacją operacji, jak również zobowiązania Beneficjenta związane z uzyskanym wsparciem zostały określone w formularzu *umowy o przyznaniu pomocy*, której wzór jest dostępny na stronie internetowej Agencji.

16. Gdzie szukać dodatkowych informacji?

- pod numerami telefonów oddziałów regionalnych Agencji,
- pod bezpłatnym numerem infolinii – 800 38 00 84 lub (22) 595 06 11,
- na stronie internetowej Agencji (www.gov.pl/web/arimr) oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (www.gov.pl/web/rolnictwo).